

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HURAE 16, 1885.

“**T**he Ture Reiti i nga Whenua o te Karauna me nga Whenua Maori, 1882,” me te Ture Whakatikatika i taua Ture.

Ki te tangata nana, ki nga tangata ranei na ratou nga whenua kua whakahuatia i roto i nga rooru whakaatu i nga utu o nga whenua Maori, kua tukua atu nei ki nga poari takiwa e mau nei nga ingoa i roto i te Kupu Apiti ki tenei, i raro i nga tikanga o nga Ture kua whakahuatia i runga ake nei me era atu Ture katoa e pa ana e whai tikanga ana.

NOTE^ME^A kua tukua mai he tono ki ahau Te Minita Whakahaere i nga Moni o Niu Tireni, e mau nei toku ingoa i raro iho nei, e nga poari takiwa e tetahi tangata ranei mo te taba ki a ratou, i raro i nga tikanga o “Te Ture Reiti i nga Whenua o te Karauna me nga Whenua Maori, 1882,” kia utua nga reiti e meingatia ana kia utua i runga i nga tikanga o aua rooru :

He panuitanga tenei ki i a koutou ki ia tangata ki ia tangata o koutou, kia mohio ai koutou kua takoto nga rooru o nga whenua Maori ki nga tari o aua poari takiwa, ko aua rooru he mea tuhi ki te reo Maori, a e whakaatu ana hoki i nga utu o nga whenua Maori kua whakahuatia i runga i aua rooru.

Na, he tono tenei ki a koutou ki ia tangata ki ia tangata hoki o koutou nga tangata na ratou aua whenua kia utua e koutou aua reiti a te 20 o nga ra o Oketopa, 1885, i mua mai ranei o taua ra, me utu e koutou aua moni reiti i te tari o te poari o te takiwa i takoto ai aua whenua, tena te whakaaturanga kei te Kupu Apiti.

KUPU APITI.

Te Ingoa o te Poari Takiwa.

Te Tari o te Poari Takiwa e utua ai nga Moni Reiti.

Rori Poata o Heretaunga
Poari o te Taone o Normanby

Hastings.
Normanby.

He mea tuhi nei toku ingoa i tenei kotahi tekau ma rima o nga ra o Hurae, kotahi mano e waru rau e waru tekau ma rima.

JULIUS VOGEL.

Panuitanga i raro i “Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1883.”

(L.S.) WILLIAM F. DRUMMOND JERVOIS, Kawana.
HE PANUITANGA.

NOTE^ME^A kua whakataua te whenua i roto i te Kupu Apiti ki tenei ki etahi tangata Maori o Niu Tireni i raro i etahi tikanga here, a kua puta te tono kia unuhia etahi tikanga i roto i aua here :

Na he whakatua tenei kia mohiotia ai tera ka unuhia etahi tikanga i roto i aua here i runga i taua whenua e Te Kawana, ina pahure nga ra e ono tekau i muri mai i te perehitanga o tenei Panuitanga ki te *Gazette* me te *Kahiti*, he mea kia taea ai te rehi aua whenua mo nga tau e rua tekau-ma-tahi.

He mea tuku atu i raro i te ringa o His Excellency Sir William Drummond Jervois, Kawana o te Koroni o Niu Tireni, he mea whakaputa ano i raro i te Hiiri o taua Koroni i te Whare o te Kawana i Poneke, i tenei te tekau ma-tahi o nga ra o Hurae, i te tau o to tatou Ariki kotahi mano e waru rau e waru tekau ma rima.

HONE PARAKIHU,

Minita mo te Taha Maori.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KUINI!

KUPU APITI.

TERA pihi whenua katoa i te Parihi o Puniu, i te Kaute o Waikato, e toru tekau ma toru nga eka i roto, nui ake iti iho ranei, ko tetahi wahi o Rota Nama 14, o taua Parihi ano, ko tetahi wahi o te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i te 239 o nga wharangi o te Pukapuka Rehita Nama 24, e mau na te tino whakaahuatanga ki runga ki nga wahi o taua Rota Nama 14, me te tohu ano ki te reta D me te reta E i runga i te mapi. Ko te rohe ki te Marangai-ma-raki ko Rota Nama 344, 900 nga ringiki, ki te Marangai-ma-tonga me te Marangai he rori 1331 nga ringiki, ki te Tonga he rori 745 nga ringiki, ki te Hauauri-ma-tonga he rori 1085 nga ringiki, ki te Marangai-ma-raki he rori 2085 nga ringiki, nui ake iti iho ranei aua ringiki katoa.

Panuitanga i raro i “Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1883.”

NOTE^ME^A kua whakaturia a William Jorns raua ko Manihera Maaka, me William Jorns raua ko Hamutera Tangatakino, hei Kai-tiaki i raro i nga tikanga o “Te Ture Whakahaere i nga Whenua Tuturu o nga Maori, 1867,” me nga Ture Whakatikatika i taua ture, mo nga take me nga paanga o Te Waari, Te Rimene Bire me Te Ahikouhai, Maori o Niu Tireni, me nga take me nga paanga o Karanama Riki, Maori o Niu Tireni, i roto i te whenua e mau nei te whakaaturanga i roto i te Kupu Apiti ki tenei, kei te takoto hoki te tikanga here ki runga ki taua whenua, a kua puta he tono kia unuhia ana here.

Na, he whakaatu tenei kia mohiotia ai e meingatia ana kia unuhia tonutia te here i runga i aua take me aua paanga, ina pahure nga ra e ono tekau i muri mai i te perehitanga o tenei Panuitanga ki te *Gazette* me te *Kahiti*, he mea kia taea ai e